

Proeftuinen Zuid-Limburg: Werken aan zorginnovatie

13 december 2016 vond ten kantore van CZ in Tilburg de laatste Nieuwe-Zorgbijeenkomst van 2016 plaats: 2017: begin van het morele tijdperk? Het symposium was geheel gewijd aan de proeftuinen Mijn Zorg en Anders Beter in Zuid-Limburg. De proeftuinen zijn een gezamenlijk initiatief van de drie partijen in de zorgdriehoek: patiënten, zorgaanbieders en zorgverzekeraar, samen met gemeenten en maatschappelijke organisaties. Doel van de proeftuinen: werken aan kwalitatief goede zorg en gezondheid én lagere zorgkosten in respectievelijk Oostelijk Zuid-Limburg en de Westelijke Mijnstreek. Andere regio's kunnen leren én profiteren van de lessen in zorginnovatieregio Zuid-Limburg.

De regio, dat is de schaal waarop je het beste veranderingen in de zorg kunt organiseren. Jo Maes, directeur van Huis voor de Zorg, is daarvan overtuigd. Zorgaanbieders, patiënten, gemeenten, zorgverzekeraars, ze kennen elkaar én zijn bereid om samen de handen ineen te slaan om de zorg te verbeteren.

Oostelijk Zuid-Limburg en de Westelijke Mijnstreek zijn modelregio's waar dat gebeurt. Dat is ook nodig, stelt Wim van der Meeren, voorzitter Raad van Bestuur van CZ. Al was het maar omdat Zuid-Limburg een regio is met grootverbruikers in de zorg. 'Mensen worden sneller ziek, gaan snel naar de dokter, er is aangeleerde hulpeloosheid. Bewoners weten vaak niet goed hoe ze de regio over hun leven moeten oppakken.'

Daar zijn genoeg oorzaken voor, weet Jo Maes. Armoede, hoge werkloosheid, de pijn van de mijnsluitingen die door de generaties heen nog steeds gevoeld wordt. 'Mag ik er zijn, doe ik het goed, dat zijn vragen die de bewoners van Zuid-Limburg stellen. We moeten hen daarom laten weten dat zij erbij horen. Doen we dat niet, dan zullen we de gewenste zorgveranderingen niet voor elkaar krijgen.'

[Bekijk hier de videoregistratie van Jos Nieveen, Directeur Governmental Affairs Abbvie B.V.](#)

[Bekijk hier de videoregistratie van Wim van der Meeren, Bestuursvoorzitter CZ](#)

[Bekijk hier de videoregistratie van Jo Maes, Directeur Huis voor de Zorg](#)

[Bekijk hier de presentatie van Jo Maes, Directeur Huis voor de Zorg](#)

Het patiëntgerichte gesprek

Voor zorgverleners betekent dat dat ze leren luisteren naar de wens van de patiënt, vertelt Mariëlle Krekels, internist-nefroloog in Zuyderland Medisch Centrum en tevens medisch directeur van MCC Omnes. 'Empathie, communicatie, goed luisteren, dat zijn kernwoorden van goede zorg. We weten dat 85 procent van de mensen vooral waarde hecht aan een arts die naar hen luistert. Hoe beter de

ervaringen van patiënten met bejegening en communicatie, hoe hoger hun rapportcijfer voor de zorg die ze hebben gekregen.'

De medisch specialisten van Zuyderland investeren daarom in het patiëntgerichte gesprek. 'We nemen de tijd om te luisteren naar de patiënt. We stimuleren ze om het consultgesprek met de dokter op te nemen, zodat ze dat thuis nog eens rustig kunnen beluisteren. En we laten patiënten aan het eind van het consult de adviezen van de arts nog eens samenvatten. Zodat ze zeker weten dat ze het begrepen hebben. Maar onze belangrijkste boodschap voor dokters is: behandel patiënten zoals je zelf behandeld zou willen worden. Dat is dé leidraad voor goed medisch handelen.'

[Bekijk hier de videoregistratie van Mariëlle Krekels, internist Zuyderland MC](#)

[Bekijk hier de presentatie van Mariëlle Krekels, internist Zuyderland MC](#)

PlusPunt medisch centrum

Vergrijzing, ongezonde leefstijl, hoge zorgconsumptie, Esther van Engelshoven, algemeen directeur van HuisartsenOZL, met 135 vrijgevestigde huisartsen, weet dat niets doen in haar regio geen optie meer is. De huisartsen zijn daarom gestart met PlusPraktijken. Veertien praktijken met 80.000 ingeschreven patiënten doen daaraan mee. 'Met PlusPraktijken zijn we een reeks interventies gestart om te komen tot duurzame huisartsenzorg. We werken aan patiëntenempowerment. Patiënten van PlusPraktijken kunnen digitaal afspraken maken, en online hun patiëntendossier inkijken en herhaalrecepten aanvragen.'

Daarnaast werken de huisartsen aan leefstijlcoaching. En besteden ze extra aandacht aan de groep patiënten die de meeste zorg vraagt. 'Acht procent van onze patiënten is goed voor 60 procent van alle zorgconsumptie. Als we hen beter kunnen helpen, kunnen we een enorm rendement halen.'

Kleine stapjes tegelijk

Zorgkosten worden echter vooral veroorzaakt door doorverwijzingen naar de tweedelij. 'Door onze poortwachtersfunctie te versterken, kunnen we veel winst behalen,' legt Van Engelshoven uit. De huisartsen doen dat met PlusPunt medisch centrum. 'Dat is een eerstelijnspluscentrum waarmee we werken aan substitutie van zorg. Vijf medische specialismen – cardiologen, chirurgen, KNO-artsen, dermatologen en internisten – werken vanuit Zuyderland in PlusPunt. We voorkomen daarmee onnodige – én kostbare - doorverwijzingen naar de tweedelij.'

Gezondheid is echter meer dan zorg alleen, weet Van Engelshoven. 'De mensen in Zuid-Limburg willen erbij horen, ze willen werk, ze willen een zinvolle bijdrage leveren aan de samenleving. Dat bevordert de gezondheid én gevoelens van welbevinden van mensen. We werken daarom ook samen met onderwijs, gemeenten, werkgeversorganisaties, sociaal domein. Betere gezondheid tegen lagere zorgkosten, dat lukt alleen als je het samen doet. Met kleine stapjes tegelijk, werkend vanuit een gezamenlijke visie. En met zorgverleners, zorgverzekeraars én politici met lef. Als je dat samen doet, hoef je het zorgsysteem niet op zijn kop te zetten. En kun je toch veel bereiken.'

[Bekijk hier de videoregistratie van Esther van Engelshoven, algemeen directeur Huisartsen OZL](#)

[Bekijk hier de presentatie van Esther van Engelshoven, algemeen directeur Huisartsen OZL](#)

Uurtje-factuurkje

Preventie, wijkverpleging en huishoudelijke hulp, dat is de drie-eenheid in de thuiszorg, stelt Roger Ruijters, voorzitter Raad van Bestuur van de MeanderGroep, de grootste thuiszorgorganisatie in Zuid-Limburg. 'Door in deze drie-eenheid meer synergie te behalen, kunnen we succesvol werken aan substitutie van dure naar goedkopere zorg.'

Dat is precies wat de MeanderGroep doet in het kader van de proeftuin Mijn Zorg. 'We zijn daarbij overgegaan van productiefinanciering naar persoonsvolgende financiering. We krijgen één vast tarief voor al onze klanten. Het maakt daarbij niet uit of we een cliënt eenmaal per twee weken helpen bij het douchen, of dat we dagelijks intensieve palliatieve zorg leveren.'

Dat betekent stoppen met uurtje-factuurkje, stelt Ruijters. 'Triple Aim is ons doel. Betere gezondheid, betere ervaren kwaliteit van zorg, tegen lagere zorgkosten, daar past geen productiefinanciering bij. We werken daarbij vanuit de Eigen Kracht-filosofie. We stimuleren onze cliënten om datgene te doen wat ze zelf nog kunnen. We nemen niet over als dat niet nodig is. Onze medewerkers hoeven niet bang te zijn dat ze zichzelf daarmee overbodig maken. Als je begrijpt dat je moet mee veranderen in een veranderende wereld, hoef je je over je baan geen zorgen te maken. Die boodschap hebben al onze medewerkers van ons meegekregen.'

Van zorgen naar ontzorgen

De wijkverpleegkundige speelt in dit proces van zorgen naar ontzorgen een cruciale rol. 'Zij kunnen goed inschatten wat mensen nodig hebben. Ik noem dat meedansen met de klant. Uit het onderzoek van Machteld Huber naar Positieve Gezondheid, een leidend concept bij alles wat we doen, springt er ook één beroepsgroep uit die met stip op dezelfde golflengte zit als de klant. Dat is de wijkverpleegkundige. Om optimaal van haar kracht gebruik te maken, past echter wel een vorm van zelfsturing. Onze wijkverpleegkundigen krijgen van ons dan ook de regelruimte om datgene te doen waar zij in geloven. We willen niet dat ze continu de hete adem in de nek voelen van de zorgmanager.'

[Bekijk hier de videoregistratie van Roger Ruijters, Voorzitter RvB MeanderGroep Zuid-Limburg](#)

[Bekijk hier de presentatie van Roger Ruijters, Voorzitter RvB MeanderGroep Zuid-Limburg](#)

Academische werkplaats

Vanuit de Academische werkplaats Duurzame Zorg van de Universiteit van Maastricht, doet de onderzoeksgroep van Dirk Ruwaard, hoogleraar Public Health and Health Care Innovation, onderzoek naar de uitkomsten van de verschillende initiatieven in de proeftuinen in Zuid-Limburg.

Zo voert de onderzoeksgroep vergelijkend onderzoek uit tussen patiënten van PlusPunt en patiënten die rechtstreeks door de huisarts naar Zuyderland worden verwezen. 'Dan blijkt dat de gezondheid van patiënten in PlusPunt gemiddeld iets hoger scoort. Ze scoren ook hoger op door hen ervaren kwaliteit van zorg. En het verwijspatroon laat eveneens goede resultaten zien. Driekwart van de patiënten wordt vanuit Pluspunt terugverwezen naar de huisarts. Dat zijn patiënten die anders naar het ziekenhuis zouden gaan.'

Revolutionair

Of dat ook leidt tot lagere zorgkosten, kan Ruwaard nog niet beoordelen. 'Een mogelijk aanzuigende werking van PlusPunt op andere cliënten, het voorkomen van problematiek op de langere termijn door PlusPunt-substitutie, de verhouding tussen PlusPunt en het aantal poliklinische consulten, dat zijn allemaal factoren die we daarin moeten meewegen. Zo ver zijn we nog niet.'

Juist daarom is langetermijn monitoring noodzakelijk, stelt hij. 'Dit is een organisch proces. We praten over een transitie, niet over een project met een begin en een eind. We leren er elke dag van en bespreken onze bevindingen regelmatig met de verantwoordelijke bestuurders.'

De boodschap van Ruwaard is daarom: geef het de tijd. 'De proeftuinen in Zuid-Limburg – met alle bijbehorende initiatieven – zijn revolutionair. We praten in Nederland veel over zorgsubstitutie, maar er komt meestal maar weinig van terecht. Laten we daarom leren van wat er in Zuid-Limburg gebeurt. Het is een innovatieregio voor zorgtransformatie. Van de leerervaringen die we hier opdoen, profiteren straks ook andere regio's in het land.'

[Bekijk hier de videoregistratie van Dirk Ruwaard, hoogleraar Public Health & Innovation, Maastricht University](#)

[Bekijk hier de presentatie van Dirk Ruwaard, hoogleraar Public Health & Innovation, Maastricht University](#)

[Bekijk hier de samenvatting NieuweZorg-bijeenkomst 13 december 2016, Tilburg](#)

Deze bijeenkomst werd mogelijk gemaakt door:

abbvie

www.platformnieuwezorg.nl